

Judikát NS 21 Cdo 2901/2010

Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	10/14/2011
Spisová značka:	21 Cdo 2901/2010
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2011:21.CDO.2901.2010.1
Typ rozhodnutí:	ROZSUDEK
Heslo:	Neplatnost právního úkonu Pracovní poměr Skončení pracovního poměru Zkušební doba
Dotčené předpisy:	§ 66 odst. 1 předpisu č. 262/2006Sb. ve znění do 13.09.2009 § 20 odst. 1 obč. zák. ve znění do 31.10.2009 § 35 odst. 2, 3 obč. zák. ve znění do 31.10.2009 § 37 odst. 1 obč. zák. ve znění do 31.10.2009
Kategorie rozhodnutí:	C

21 Cdo 2901/2010

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Mojmíra Putny a soudců JUDr. Ljubomíra Drápala a JUDr. Zdeňka Novotného v právní věci žalobkyně H. S., zastoupené JUDr. Denisem Mitrovičem, advokátem se sídlem v Týništi nad Orlicí, Mírové náměstí č. 232, proti žalovanému EMAUZY ČR, občanskému sdružení se sídlem v Rychnově nad Kněžnou, Ekologická č. 10, IČO 42884861, zastoupenému JUDr. Arnoštem Urbanem, advokátem se sídlem v Hradci Králové, tř. ČSA č. 300, o neplatnost zrušení pracovního poměru ve zkušební době, vedené u Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou pod sp. zn. 13 C 53/2009, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. března 2010, č. j. 24 Co 116/2010-71, takto:

Rozsudek krajského soudu se zrušuje a věc se vrací Krajskému soudu v Hradci Králové k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Dopisem ze dne 28. 8. 2009 označeným: „Výpověď z pracovního poměru ve zkušební lhůtě“ žalovaný sdělil žalobkyni, že s ní „ke dni 28. 8. 2009 v rámci zkušební lhůty ukončuje pracovní poměr“.

Žalobkyně se domáhala, aby bylo určeno, že „zrušení pracovního poměru ve zkušební době, oznámené žalobkyni dopisem žalovaného ze dne 28. srpna 2009, je neplatné“. Žalobu odůvodnila zejména tím, že na základě pracovní smlouvy byla u žalovaného od 1. 7. 2009 zaměstnána jako ředitelka Emauzského domu v Rychnově nad Kněžnou č. 515. Pracovní poměr byl sjednán na dobu neurčitou se zkušební dobou tři měsíce. Protože dopis ze dne 28. 8. 2009, jímž žalovaný sdělil žalobkyni ukončení pracovního poměru, byl podepsán předsedou žalovaného s připojením vyjádření „nesouhlasím“, dále místopředsedou a členy předsednictva, přičemž u jednoho z nich je u podpisu rovněž uvedeno „nesouhlasím“, a protože žalovaného navenek zastupuje předseda, který v písemném oznámení o zrušení pracovního poměru vyjádřil s tímto zrušením nesouhlas, namítá žalobkyně, že zrušení pracovního poměru ve zkušební době „nebylo učiněno osobou, jež je k tomu stanovami pověřená“.

Okresní soud v Rychnově nad Kněžnou rozsudkem ze dne 15. 1. 2010, č. j. 13 C 53/2009-47, žalobě vyhověl a rozhodl, že žalovaný je povinen nahradit žalobkyni náklady řízení 11.615,20 Kč k rukám „jejího právního zástupce“. Vyšel z toho, že statutárním orgánem žalovaného je jeho předseda, jehož v nepřítomnosti zastupuje místopředseda, a že oba podepisují právní úkony vyžadující písemnou formu. Žalovaný však vůči žalobkyni neučinil právní úkon spočívající v písemném sdělení o rozvázání pracovního poměru, které by bylo v souladu se zákonem a stanovami podepsáno předsedou a místopředsedou žalovaného. Dopis žalovaného odráží pouze hlasování předsednictva s uvedením názoru jeho členů včetně nesouhlasu předsedy; bylo

však povinností předsedy, aby respektoval hlasování předsednictva a podepsal spolu s místopředsedou sdělení adresované žalobkyni, jehož obsahem by bylo oznámení o zrušení pracovního poměru. Podle názoru soudu prvního stupně „řádný právní úkon žalovaného vůči žalobkyni ve smyslu ust. § 20 občanského zákoníku, kterým by byl zrušen pracovní poměr, tak nebyl učiněn“. Dopis ze dne 28. 8. 2009 za takový úkon nemůže být považován, protože doložka „nesouhlasím“ u jména a podpisu předsedy žalovaného „činí takový úkon neurčitým a tedy neplatným“.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 24. 3. 2010, č. j. 24 Co 116/2010-71, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl, že žalovaný je povinen nahradit žalobkyni náklady odvolacího řízení 5.425,- Kč k rukám „jejího právního zástupce“. Odvolací soud přisvědčil soudu prvního stupně, že se správně zabýval pouze platností dopisu žalovaného ze dne 28. 8. 2009 jako jediného právního úkonu týkajícího se zrušení pracovního poměru ve zkušební době, neboť byl vázán návrhem žalobkyně (žalobkyně se domáhala toliko určení neplatnosti písemného právního úkonu ze dne 28. 8. 2009, nikoli nějakého ústního projevu). Dospěl k závěru, že není s určitostí zřejmé, zda předseda sdružení souhlasí se svým podpisem listiny, ale nesouhlasí s obsahem zrušujícího úkonu, nebo zda souhlasí jen se svým podpisem listiny, ale souhlasí s obsahem zrušujícího úkonu, příp. zda nesouhlasí ani se svým podpisem, ani s obsahem zrušujícího úkonu. Doložka „nesouhlasím“ u podpisu předsedy žalovaného tak činí neurčitým nejen samotný vnitřní projev vůle předsedy žalovaného, ale i neurčitým, a proto neplatným, činí tento právní úkon (dopis ze dne 28. 8. 2009) jako celek navenek. Z obsahu uvedeného dopisu nevyplývá, že by byl jen opakován stejný úkon žalovaného, který téhož dne před žalobkyní učinil v ústní formě.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání. Namítá, že není správný názor soudů obou stupňů, že „zrušující právní úkon byl učiněn písemnou formou“. Ve svém vyjádření k žalobě a opakovaně při jednání uváděl, že žalobkyně byla přítomna jednání předsednictva konaného dne 28. 8. 2009, na kterém předsednictvo rozhodlo o zrušení jejího pracovního poměru. Rozhodnutí žalovaného bylo tedy žalobkyni známo, zrušující úkon byl učiněn ústní formou. Žalobkyně byla rozhodnutí předsednictva přítomna a tato skutečnost (že žalovaný se žalobkyní rozvažuje pracovní poměr) byla mezi účastníky řízení nesporná; žalobkyně toto tvrzení nikdy nezpochybnila. Považoval-li odvolací soud tvrzení žalovaného za sporné a neměl ho za prokázané, „měl v souladu s ustanovením § 118a odst. 3 občanského soudního řádu žalovaného vyzvat k označení nezbytných důkazů a poučit ho o následcích této výzvy“, a poněvadž tak neučinil, trpí řízení vadou. Nesouhlasí ani s tím, jak byla posouzena platnost písemného úkonu (dopisu ze dne 28. 8. 2009). Zmíněný písemný úkon obsahuje jednoznačné sdělení žalovaného žalobkyni, že s ní byl zrušen ke dni 28. 8. 2009 v rámci zkušební doby pracovní poměr. Na této jednoznačnosti nemůže nic změnit ani slovo „nesouhlasím“ u podpisu předsedy žalovaného. Úvaha odvolacího soudu, zda touto doložkou předseda vyjadřoval svůj nesouhlas s obsahem oznámení nebo se svým podpisem, případně s obojím, se dovolateli jeví jako „formalistická neodpovídající celkovému obsahu písemnosti“. Z této doložky rozhodně nelze dovozovat, že na písemném úkonu chybí podpis předsedy a že je proto tento úkon neplatný. Žalovaný navrhl, aby dovolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu i soudu prvního stupně zrušil a aby věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu – dále jen „o. s. ř.“) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř. a že jde o rozsudek, proti kterému je podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. dovolání přípustné, neboť odvolací soud posoudil otázku výkladu projevu vůle jinak, než jak je vykládána v judikatuře soudů, přezkoumal napadený rozsudek ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř. bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat – vzhledem k době, kdy byl dotčený právní úkon učiněn - podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění účinném do 13. 9. 2009 (tedy do dne, kdy nabyl účinnosti zákon č. 320/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony) - dále jen „zák. práce“, a v rozsahu vyplývajícím z ustanovení § 18 zák. práce též podle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 10. 2009 (tj. do dne, kdy nabyl účinnosti zákon č. 285/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o platebním styku) - dále jen „obč. zák.“.

Podle ustanovení § 66 odst. 1 věty první zák. práce zaměstnavatel i zaměstnanec mohou zrušit pracovní poměr ve zkušební době z jakéhokoliv důvodu nebo bez uvedení důvodu.

Protože zákoník práce neobsahuje výslovnou úpravu právních úkonů právnické osoby, je třeba postupovat subsidiárně podle ustanovení § 20 občanského zákoníku (srov. § 11 odst. 1 zák. práce).

Podle ustanovení § 20 odst. 1 obč. zák. právní úkony právnické osoby ve všech věcech činí ti, kteří k tomu jsou oprávněni smlouvou o zřízení právnické osoby, zakládací listinou nebo zákonem (statutární orgány).

Podle ustanovení § 35 odst. 2 obč. zák. právní úkony vyjádřené slovy je třeba vykládat nejenom podle jejich jazykového vyjádření, ale zejména též podle vůle toho, kdo právní úkon učinil, není-li tato vůle v rozporu s jazykovým projevem.

Z hlediska skutkového stavu bylo v projednávané věci zjištěno, že žalobkyně byla na základě pracovní smlouvy ze dne 1. 7. 2009 v pracovním poměru u žalovaného se sjednaným druhem práce „ředitelka Emauzského domu“ v Rychnově nad Kněžnou, čp. 515, s místem výkonu práce „Rychnov nad Kněžnou, Lupenice, Klášterec nad Orlicí a dle potřeb zaměstnavatele“. Pracovní poměr byl sjednán na dobu neurčitou s tříměsíční zkušební lhůtou. Žalovaný dopisem ze dne 28. 8. 2009 označeným: „Výpověď z pracovního poměru ve zkušební lhůtě“ sdělil žalobkyni, že s ní „ke dni 28. 8. 2009 v rámci zkušební lhůty ukončuje pracovní poměr“. Předseda žalovaného ke svému podpisu na dopise ze dne 28. 8. 2009 připojil poznámku „nesouhlasím“.

Vzhledem k tomu, že mezi účastníky nebylo sporné, že oprávněným jednat jménem žalovaného (i v pracovněprávních věcech) byl předseda žalovaného (srov. čl. XXI. Stanov žalovaného) a že v souladu s článkem XXI. Stanov žalovaného dopis ze dne 28. 8. 2009 podepsal místopředseda i předseda žalovaného, u jehož podpisu však byl uveden dodatek „nesouhlasím“, zabýval se odvolací soud správně tím, jaký má tato skutečnost vliv na platnost

zrušení pracovního poměru ve zkušební době dopisem ze dne 28. 8. 2009. Při posuzování této otázky však nepostupoval zcela důsledně.

Zrušení pracovního poměru ve zkušební době (stejně jako ostatní pracovněprávní úkony) musí být učiněno svobodně a vážně, určitě a srozumitelně; jinak je neplatné (srov. § 18 zák. práce, § 37 odst. 1 obč. zák.). O obsahu pracovněprávního úkonu mohou - tak, jako tomu bylo v projednávané věci - vzniknout pochybnosti. Pro takový případ se v ustanovení § 35 odst. 2 a 3 obč. zák. (srov. § 18 zák. práce) uvádí pravidla, pomocí kterých lze neurčitost nebo nesrozumitelnost pracovněprávních úkonů odstranit. Závěru o tom, že pracovněprávní úkon je neurčitý nebo nesrozumitelný (a že tedy je pracovněprávní úkon pro neurčitost nebo nesrozumitelnost neplatný), musí vždy předcházet výklad projevu vůle. Pracovněprávní úkon je totiž neurčitý nebo nesrozumitelný, jen jestliže ani jeho výkladem nelze odstranit všechny pochybnosti o jeho obsahu. Výklad pracovněprávního úkonu však vždy musí směřovat k objasnění toho, co bylo skutečně projeveno; pomocí výkladu projevu vůle nelze „nahrazovat“ nebo „doplňovat“ vůli, kterou jednající v rozhodné době neměl nebo kterou sice měl, ale kterou neprojevil (srov. též právní názor vyjádřený například v rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 10. 1996, sp. zn. 3 Cdon 946/96, který byl uveřejněn pod č. 29 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1997, rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 11. 1996, sp. zn. 2 Cdon 198/96, uveřejněný pod č. 35 v časopise Soudní judikatura, roč. 1998, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 6. 2011, sp. zn. 21 Cdo 1842/2010).

V projednávané věci odvolací soud dospěl k závěru, že zrušení pracovního poměru ve zkušební době učiněné žalovaným dopisem ze dne 28. 8. 2009 je neplatné, neboť doložka „nesouhlasím“ u podpisu předsedy žalovaného činí neurčitým nejen samotný vnitřní projev vůle předsedy žalovaného, ale i neurčitým, a proto neplatným, činí tento právní úkon jako celek „navenek“. S odvolacím soudem lze souhlasit v tom, že obsah uvedené listiny vzbuzuje jisté pochybnosti o tom, jaký byl skutečný projev vůle předsedy (statutárního orgánu) žalovaného, je třeba mu však vytknout, že při výkladu uvedeného projevu vůle nepostupoval důsledně. Nepřihlédl totiž dostatečně též k tomu, že sama žalobkyně byla dne 28. 8. 2009 přítomna zasedání předsednictva žalovaného i jeho hlasování o tom, zda s ní bude pracovní poměr ukončen, a věděla tedy již v době, kdy byl úkon žalovaného vůči ní učiněn, jaký byl důvod (smysl) toho, že předseda žalovaného vedle svého podpisu na dopisu ze dne 28. 8. 2009 připojil poznámku „nesouhlasím“ (vyjadřoval tím svůj postoj k hlasování předsednictva). Nejen žalovanému, ale i žalobkyni tak bylo již při převzetí dopisu ze dne 28. 8. 2009 zřejmé, jaký význam ona poznámka „nesouhlasím“ má. I když lze s odvolacím soudem souhlasit v tom, že je „bezpředmětný až následný, dodatečný výklad tohoto jednostranného právního úkonu žalovaným v průběhu tohoto řízení“, neznamená to zároveň že takový „dodatečný“ výklad musí být v rozporu s tím, co bylo skutečně projeveno.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není správný; Nejvyšší soud České republiky jej proto podle ustanovení § 243b odst. 2 část věty za středníkem o. s. ř. zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Hradci Králové k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta první o. s. ř.).

Právní názor vyslovený v tomto rozsudku je závazný; v novém rozhodnutí o věci rozhodne soud nejen o náhradě nákladů nového řízení a dovolacího řízení, ale znovu i o náhradě nákladů původního řízení (§ 243d odst. 1 část první věty za středníkem a věta druhá o. s. ř.).

Proti tomuto rozsudku není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 14. října 2011

JUDr. Mojmír Putna, v. r.

předseda senátu

www.nsoud.cz